

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Viešųjų pirkimų tarnybai
info@vpt.lt

2024-02-23 Nr. S24/02/57

VšĮ Centrinei projektų valdymo agentūrai
info@cpva.lt

DĖL APLINKOS APSAUGOS VADYBOS STANDARTŲ (LST EN ISO 14001 IR EMAS) TAIKYMO PROJEKTAVIMO PASLAUGOMS

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) ir Centrinė projektų valdymo agentūra 2023-10-31 kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją su prašymais pakeisti ydingą *Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo* (toliau – **Tvarkos aprašo**)¹ 2 priedo 15.2 papunkčio reglamentavimą ir projektuotojams nekelti formalaus reikalavimo pateikti LST EN ISO 14001 ir EMAS sertifikatus. Informuojame, kad nuo **2024-02-01** įsigaliojo Aplinkos ministro įsakymas², kurio 1.8.14 punktu keičiami minėti Tvarkos aprašo 2 priedo 15.1 ir 15.2 papunkčiai ir reikalavimas taikyti aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus pagal standartus LST EN ISO 14001 arba EMAS nustatomas tik tiekėjams atliekantiems statybos darbus. **T. y. nuo 2024-02-01 teisiniu reguliavimu projektuotojams nebekeliamas reikalavimas pateikti LST EN ISO 14001 arba EMAS sertifikatus tam, kad projektavimo paslaugų pirkimas būtų priskiriamas žaliesiems pirkimams** ir atitinkami aplinkosaugos kriterijai Tvarkos aprašo 15.1 papunkčiu nustatomi būtent projekto sprendiniams, o ne projektuotojui kaip fiziniam ar juridiniam asmeniui:

„15.1. kai perkamos pastatų projektavimo paslaugos, projekte turi būti numatyta, kad statyboje naudojamos statybinės medžiagos atitiktų minimalius aplinkos apsaugos kriterijus (XIII skyrius „Statybinės medžiagos“) ir kad kiti su pastato projektu susiję produktai atitiktų jiems taikomus minimalius aplinkos apsaugos kriterijus (XIV skyrius „Patalpų apšvietimas“; XV skyrius „Vandens maišytuvai ir dušai“; XVI skyrius „Vandens šildytuvai“);“

Suprantame, kad minėti pakeitimai įsigaliojo tik prieš kelias savaites ir šiuo metu skelbiamos bei vykstančios architektūrinių paslaugų pirkimo procedūros yra prasidėję dar galiojant ankstesniam pertekliniam reguliavimui. Vis dėlto, atsižvelgiant į bendrąjį teisės principą *lex benignior retro agit*³ Rūmų vertinimu, neturėtų būti formaliai remiamasi nebeaktuali

¹ Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašas patvirtintas 2011 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-508 „Dėl aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.403512/asr>

² Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. D1-17 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ <https://e-seimasx.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5e890aa2b4af11ee9269b566387cfecb?ifwid=3riiqjhn>

³ Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs ir tai, jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį,

poįstatyminiu reguliavimu ir toliau tęsiamas nepagrįstas projektuotojų galimybės dalyvauti projekto konkurse ar viešajame pirkime ribojimas. **Nepriklausomai nuo pirkimo procedūrų pradžios momento, projektavimo sutartys su laimėtojais bus pasirašomos jau nebegaliojant reikalavimui pateikti aplinkos apsaugos sertifikatus.** Formalus aplinkos apsaugos vadybos sertifikatų reikalavimas, atsižvelgiant į konkrečios situacijos aplinkybes, gali būti vertinamas ir kaip ribojantis Architektūros įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus esminius architektūrinių konkursų tikslus – **atrinkti geriausia statinio architektūrinę idėją, siekti architektūros kokybės, optimalaus kainos ir kokybės santykio** (Projekto konkurso organizavimo taisyklių⁴ 15 punktą: **Projekto konkursas vykdomas, siekiant nustatyti geriausią planą ar projektą**), nes tik dirbtinai riboja galinčių dalyvauti pirkime potencialių tiekėjų skaičių.

Kviečiame Viešųjų pirkimų tarnybą ir Centrinę projektų valdymo agentūrą paskatinti perkančiąsias organizacijas operatyviau nutraukti ydingą praktiką ir vykdant dar neužbaigtus žaliuosius projektavimo paslaugų pirkimus, pakoreguoti pirkimo sąlygas ir projektuotojams (tiekėjams) nebekelti perteklinio reikalavimo pateikti LST EN ISO 14001 ir EMAS sertifikatus. Rūmų vertinimu nebeaktualių Tvarcos aprašo reikalavimų tolesnis formalus taikymas riboja Architektūros įstatymo 11 straipsnyje numatytų kokybės kriterijų įgyvendinimą, sąlygoja ginčų kilimą ir tarpusavio nepasitikėjimą tarp projektuotojų ir perkančiųjų organizacijų.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas

Kazimieras Labokas, el. paštas: kazimieras@architekturumai.lt

įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (inter alia 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai) <https://lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta1805/content>

⁴ Projekto konkurso organizavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu Nr. D1-671 „Dėl Projekto konkurso organizavimo taisyklių patvirtinimo“